

Sygn. akt III AUa 1023/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 września 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Urszula Iwanowska
Sędziowie:	SSA Beata Górka (spr.) SSO del. Gabriela Horodnicka - Stelmaszczuk
Protokolant:	St. sekr. sąd. Katarzyna Kaźmierczak

po rozpoznaniu w dniu 27 września 2016 r. w Szczecinie

sprawy A. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o umorzenie należności z tytułu składek

na skutek apelacji ubezpieczonej

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 8 października 2015 r. sygn. akt VI U 188/15

oddala apelację.

SSA Beata Górka SSA Urszula Iwanowska SSO del. Gabriela Horodnicka

– Stelmaszczuk

Sygn. akt III AUa 1023/15

UZASADNIENIE

Decyzją z 17 września 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. określił wysokość należności z tytułu składek ubezpieczonej A. C. za okres od listopada 2009 roku do stycznia 2013 roku: na ubezpieczenie społeczne w kwocie 21.905,04 zł oraz należne odsetki w kwocie 8.124,00 zł, na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 9 485,33 zł oraz należne odsetki w kwocie 3 556,00 zł, na Fundusz Pracy w kwocie 1.918,67 zł oraz należne odsetki w kwocie 717,00 zł.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła ubezpieczona domagając się jej zmiany i uchylenia oraz umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Organ rentowy wskazał między innymi, że w związku z wyłączeniem ubezpieczonej z ubezpieczeń społecznych jako nakładcy zaszła konieczność objęcia jej ubezpieczeniami społecznymi z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w okresach wskazanych w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Płatnik nie uregulował należnych składek.

Wyrokiem z dnia 8 października 2015 r. Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie A. C. oraz zasądził od ubezpieczonej na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. kwotę 2.400,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy wydał rozstrzygnięcie w oparciu o następujący stan faktyczny i rozważania prawne.

Ubezpieczona A. C. (wcześniej P.) w dniu 5 marca 2007 roku zarejestrowała własną działalność gospodarczą (NIP numer (...)): działalność agentów zajmujących się sprzedażą mebli, artykułów gospodarstwa domowego i drobnych wyrobów metalowych. Decyzją z dnia 11 grudnia 2009 roku pozwany ustalił, że ubezpieczona wyłączona jest z ubezpieczeń społecznych jako nakładca. Prawomocnym wyrokiem z dnia 29 kwietnia 2010 roku w sprawie VI U 210/10 Sąd Okręgowy ustalił, że A. C. nie podlegała ubezpieczeniu społecznemu jako nakładca oraz, że nie była w tym okresie pracownikiem M. G.. Mając to na względzie, organ rentowy objął skarżącą ubezpieczeniami społecznymi z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w okresie od listopada 2009 roku do stycznia 2013 roku. W dniu 1 lutego 2013 roku A. C. zawiesiła prowadzenie własnej działalności gospodarczej.

Sąd I instancji ustalił, że pismem z 22 sierpnia 2014 r. organ rentowy zawiadomił ubezpieczoną o wszczęciu postępowania dowodowego obejmującego okres od listopada 2009 roku do stycznia 2013 roku, z uwagi na niezłożenie dokumentów ubezpieczeniowych oraz nieopłacenie należnych składek. Wysokość składek została szczegółowo określona w decyzji z 17 września 2014 r.

Ubezpieczona działalność zarejestrowała 5 marca 2007 r., a jej prowadzenie zawiesiła w dniu 1 lutego 2013 r. Ubezpieczona wskazywała, że faktycznie nie wykonywała działalności od marca 2007 r., wyjechała wtedy do Wielkiej Brytanii, podjęła tam zatrudnienie i została objęta brytyjskim systemem ubezpieczeń. W ocenie A. C. zastosowanie w stosunku do niej znajduje art. 14 c lit. A rozporządzenia nr (...) z dnia 14 czerwca 1971 roku w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego w stosunku do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie (Dz. Urz. UE L.1971.149.2 ze zm.), który przesądza o tym, że w spornym okresie nie podlegała już ubezpieczeniom społecznym w Polsce, albowiem na terenie Wielkiej Brytanii świadczyła pracę za wynagrodzeniem.

Sąd Okręgowy uznał odwołanie ubezpieczonej za niezasadne. Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły przepisy art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 121 ze zm.).

Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z art. 232 k.p.c. strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Zdaniem Sądu meriti ubezpieczona nie zaferowała żadnych dowodów, które by potwierdzały, że w spornym okresie nie prowadziła działalności pozarolniczej w Polsce i pracowała na terenie Wielkiej Brytanii, gdzie podlegała ubezpieczeniom społecznym. Sąd I instancji wskazał, że nie mógł oprzeć się na dowodach z dokumentów przedłożonych przez ubezpieczoną, bowiem sporządzone one są w języku obcym. To w interesie strony składającej wniosek o dopuszczenie dowodu z dokumentu jest złożenie tego dokumentu w takiej formie, która umożliwi wykorzystanie do jako materiału dowodowego. Strona zatem powinna zadbać o to, aby dokument sporządzony w języku obcym został przetłumaczony na język polski.

Nadto, Sąd I instancji wskazał, że zobowiązał profesjonalnego pełnomocnika reprezentującego w sprawie ubezpieczoną, do złożenia zaświadczenia z instytucji ubezpieczeniowej Wielkiej Brytanii o podleganiu ubezpieczeniu społecznemu tym kraju, wydanego w trybie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr (...) z dnia 29

kwietnia 2004 roku w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.UE.L.2004.166.1), w terminie 2 miesięcy. Z uwagi na niewykonanie zobowiązania, pismem z dnia 25 czerwca 2015 roku Sąd orzekający ponaglił pełnomocnika ubezpieczonej do złożenia stosownego zaświadczenia, w terminie 30 dni. Zgodnie bowiem z cytowanym rozporządzeniem, dokumentem potwierdzającym podleganie ustawodawstwu danego państwa jest „zaświadczenie o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającym zastosowanie do osoby uprawnionej” wydane na stosownym formularzu. Odwołująca podlegałaby ustawodawstwu Wielkiej Brytanii (w której jak twierdziła wykonywała pracę najemną), gdyby w sposób wiarygodny wykazała, że istotnie świadczyła pracę na terenie tego kraju, w szczególności przedłożyła właściwe zaświadczenie wystawione przez brytyjską instytucję, które potwierdziłoby podleganie przez nią brytyjskiemu systemowi zabezpieczenia społecznego.

W ocenie Sądu Okręgowego ubezpieczona nie sprostала obowiązkowi wynikającemu z art. 6 k.c. i nie wykazała, że w spornym okresie podlegała ubezpieczeniom społecznym na terenie Wielkiej Brytanii. W stosunku do A. C. nie znajdują zastosowania przepisy powołanego rozporządzenia nr (...) z 29 kwietnia 2004 r. Zatem należało zdaniem Sądu I instancji uznać, że odwołująca w spornym okresie podlegała polskiemu ustawodawstwu z tytułu prowadzonej w Polsce pozarolniczej działalności gospodarczej, co zaktualizowało obowiązek odprowadzania składek na to ubezpieczenie.

O kosztach Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. oraz mając na uwadze przepis § 6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Z powyższym wyrokiem nie zgodziła się ubezpieczona, która w wywiezionej apelacji zarzuciła:

1. naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. poprzez sporządzenie uzasadnienia zaskarżonego wyroku w sposób w najwyższym stopniu lakoniczny, bez ustosunkowania się do zarzutów i argumentów powoływanych przez stronę odwołującą się, a tym samym z naruszeniem przepisów nakazujących w pisemnym uzasadnieniu przedstawienie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa,
2. naruszenie art. 256 k.p.c., polegające na błędnym uznaniu, że strona skarżąca nie złożyła do akt sprawy tłumaczeń przysięgłych dokumentów, które były załącznikami do odwołania w niniejszej sprawie – stało się to bowiem, a stosowne tłumaczenia załączone zostały do pisma z dnia 12 lutego 2015 r.,
3. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c., polegające na całkowicie dowolnym ustaleniu stanu faktycznego w niniejszej sprawie z pominięciem wszelkich argumentów podnoszonych przez stronę skarżącą i przywoływanych na ich podparcie dowodów, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego ustalenia stanu faktycznego, poprzez przyjęcie, że A. C. nie wykonywała pracy na terenie Anglii,
4. naruszenie art. 14c lit. a) rozporządzenia Rady (EWG) nr (...) z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie (Dz. Urz. UE L. 1971.149.2 ze zm.), poprzez nieprawidłowe przyjęcie, że mimo wykonywania w tym samym czasie pracy na terenie Anglii i posiadania zawieszonyj działalności gospodarczej w Polsce, skarżąca obowiązana jest do odprowadzania składek do ZUS.

Mając powyższe na uwadze apelująca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie na jej rzecz zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych za obie instancje.

W uzasadnieniu apelująca podniosła, że w spornym okresie miała stałe miejsce zamieszkania w Wielkiej Brytanii, była tam rezydentem podatkowym, zarejestrowana była w brytyjskim urzędzie skarbowym, podlegała również brytyjskiemu ubezpieczeniu społecznemu. W sytuacji kolizji, która wystąpiła w niniejszej sprawie podlegała ona wyłącznie brytyjskiemu systemowi ubezpieczeń społecznych, albowiem to na terenie tego kraju członkowskiego Unii Europejskiej świadczyła pracę za wynagrodzeniem. W konsekwencji ubezpieczona nie podlegała polskiemu systemowi

ubezpieczeń społecznych i nie powstał w stosunku do niej obowiązek z tytułu płatności za składki na ubezpieczenie społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonej okazała się nieuzasadniona.

W ocenie Sądu Apelacyjnego zaskarżony wyrok sądu I instancji odpowiada prawu. Sąd I instancji na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, poczynił ustalenia faktyczne, w oparciu o które doszedł do przekonania, że zaistniały przesłanki do objęcia A. C. w spornym okresie ubezpieczeniami społecznymi z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej.

Pomimo zastrzeżeń co do sposobu sporządzenia uzasadnienia, rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego jest prawidłowe i możliwe było dokonanie jego merytorycznej kontroli. Sąd I instancji zastosował w niniejszej sprawie prawidłowe przepisy prawa, na podstawie ustalonego stanu faktycznego poczynił prawidłowe rozważania prawne, które Sąd Apelacyjny podziela, rezygnując jednocześnie z ich ponownego szczegółowego przytaczania.

Zarzuty skierowane przeciwko ustaleniu, że ubezpieczona w okresach wskazanych w decyzji podlegała w zakresie ubezpieczeń społecznych ustawodawstwu polskiemu, w ocenie Sądu Odwoławczego są nieuzasadnione i stanowią jedynie polemikę z prawidłową oceną zgromadzonego materiału dowodowego. Ocena dokonana przez sąd była swobodna, a nie dowolna i nie naruszała granic określonych treścią przepisu art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wyjaśnił wszystkie sporne kwestie, jakie zaistniały w niniejszej sprawie. Argumentacji tej nie zdołała apelująca podważyć.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że począwszy od dnia 1 maja 2010 roku sytuacja, w której osoba w jednym państwie członkowskim wykonuje działalność gospodarczą, zaś w innym kraju pracuje na podstawie umowy o pracę jest uregulowana w przepisach art. 11 oraz art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr (...) z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.UE.L.2004.166.1 ze zm.). Zgodnie z powyższymi uregulowaniami osoby, do których stosuje się niniejsze rozporządzenie, podlegają ustawodawstwu tylko jednego Państwa Członkowskiego, natomiast osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych Państwach Członkowskich podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym wykonuje swą pracę najemną lub, jeżeli wykonuje taką pracę w dwóch lub w kilku Państwach Członkowskich, ustawodawstwu określoneemu zgodnie z przepisami ust. 1.

Bezspornym jest, że ubezpieczona, mimo nałożenia na nią przez Sąd I instancji zobowiązania, nie przedłożyła zaświadczenia instytucji ubezpieczeniowej Wielkiej Brytanii o podleganiu ubezpieczeniu społecznemu w tym kraju wydanego w trybie rozporządzenia nr (...). Zaś takie poświadczenie byłoby dopiero podstawą do uznania, że ubezpieczona podlegała ubezpieczeniom w Wielkiej Brytanii. Brak takiego zaświadczenia warunkował dalsze decyzje podjęte w sprawie.

Rację ma skarżąca wskazując, że Sąd Okręgowy błędnie uznał, że do akt sprawy nie zostały dołączone tłumaczenia przysięgłe dokumentów, będące załącznikami do odwołania. Ubezpieczona bowiem takie tłumaczenia przedłożyła wraz z pismem z 12 lutego 2015 r., kiedy to niniejsza sprawa była połączona do wspólnego rozpoznania ze sprawą o sygnaturze VI U956/14. Mając to na uwadze Sąd Apelacyjny zapoznał się również z przedłożonymi tłumaczeniami dokumentów. Jednakże w oparciu o wszystkie zaoferowane przez stronę dokumenty prywatne brak było podstaw do przyjęcia, że A. C. wykonywała pracę na terytorium Wielkiej Brytanii i wyłącznie tam podlegała ubezpieczeniom społecznym. Ubezpieczona nie wykazała, aby faktycznie świadczyła pracę na rzecz brytyjskich pracodawców, z którymi podpisała umowy. Nie jest oczywiście kwestionowany sam fakt podpisania umowy, bo to bezsprzecznie nastąpiło, a jedynie rzeczywista jej realizacja.

Ubezpieczona była dotychczas objęta polskim systemem ubezpieczeń społecznych w związku z prowadzeniem pozarolniczej działalności gospodarczej. W momencie, w którym organ rentowy ustalił, że płatnik nie dokonał

wyrejestrowania z prowadzonej działalności gospodarczej, nie sporządził odpowiednich dokumentów i nie opłacił składek na ubezpieczenia społeczne, zaszła konieczność sporządzenia przez organ rentowy z urzędu dokumentów ubezpieczeniowych za okres od listopada 2011 r. do stycznia 2013 r. Ubezpieczona nie zgodziła się z decyzją wydaną po przeprowadzeniu przez organ postępowania dowodowego obejmującego sporny okres, wskazując że faktycznie w okresie tym była zatrudniona przez brytyjską instytucję. W związku z tym to ubezpieczona miała obowiązek udowodnić istnienie tego transgranicznego elementu, miała obowiązek wykazać, że faktycznie, na warunkach określonych w umowie wykonywała pracę na rzecz pracodawcy brytyjskiego.

Na skutek odwołania od decyzji, zgodnie z art. 232 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c., to na ubezpieczonej spoczywał ciężar dowodu okoliczności uzasadniającej jej żądanie wyłączenia z ubezpieczenia społecznego w Polsce. To ubezpieczona powinna udowodnić fakt rzeczywistego świadczenia pracy w Anglii na warunkach zapisanych w umowie z brytyjskim pracodawcą. Ubezpieczona załączyła umowy o pracę zawartą z firmami (...), (...) Ltd. oraz z firmą (...), Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego oraz druk P45 o rozwiązaniu umowy o pracę, odcinki wypłat. Niemniej dowody te nie pozwalały na miarodajne uznanie faktu rzeczywistego wykonywania pracy na rzecz brytyjskiego pracodawcy. Samo podpisanie umowy o pracę nie jest równoznaczne z udowodnieniem faktu rzeczywistego wykonywania pracy. Oprócz wyżej wskazanych dowodów ubezpieczona nie była w stanie przedstawić żadnych innych dokumentów, które potwierdzałyby fakt rzeczywistego wykonywania przez nią pracy w Anglii. Przede wszystkim nie przedstawiła zaświadczenia, o którym była mowa wcześniej. Nadto nie przedstawiła także jakichkolwiek okoliczności, które by potwierdziły, że w spornym okresie A. C. rzeczywiście w Anglii przebywała i pracowała.

Jak wynika z przedstawionej oceny Sąd Apelacyjny uznał, że ubezpieczona nie udowodniła, że faktycznie wykonywała pracę na rzecz któregośkolwiek brytyjskiego pracodawcy. Z uwagi na brak elementu transgranicznego pozwalającego na stosowanie prawa unijnego słusznie organ rentowy ocenił sytuację prawną ubezpieczonej przy zastosowaniu prawa krajowego, ustawy systemowej. W toku prowadzonego przez organ rentowy postępowania ubezpieczona nie uczestniczyła w nim, nie skorzystała z prawa do zapoznania się i wypowiedzenia decyzji, a przede wszystkim nie przekazała do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych prawidłowych dokumentów ubezpieczeniowych. Skrupulatność organu rentowego była w tej kwestii szczególnie uzasadniona, zważywszy że praktyka uciekania w tańsze ubezpieczenia społeczne do innych państw członkowskich staje się powszechna, a na stronach internetowych reklamują się firmy świadczące w tym zakresie usługi (patrz w wyszukiwarce: jak nie płacić ZUS). Nadto sama ubezpieczona nie przejawiała chęci wyjaśnienia spornych okoliczności. Zdaniem Sądu Odwoławczego ubezpieczona błędnie pozostaje w przekonaniu, że mimo nieudowodnienia faktycznego wykonywania normalnej pracy na terenie Wielkiej Brytanii jest zobowiązana do rozliczania niższych danin publicznoprawnych z racji podlegania ustawodawstwu ubezpieczeniowemu brytyjskiemu – już tylko dlatego, że zawarła pozorną umowę o pracę i bez zamiaru świadczenia pracy.

Jednocześnie, jak wynika z treści art. 14c lit. a rozporządzenia nr (...)/EWG z dnia 14 czerwca 1971 roku w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego w stosunku do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie (Dz.Urz. WE L.1971.149.2 ze zm.), mającego zastosowanie w niniejszej sprawie, osoba będąca równocześnie pracownikiem najemnym na terytorium jednego Państwa Członkowskiego i prowadząca działalność na własny rachunek na terytorium innego Państwa Członkowskiego podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, na którego terytorium wykonuje pracę za wynagrodzeniem. Apelująca upatrywała się naruszenia przez Sąd Okręgowy tego przepisu przez nieprawidłowe przyjęcie, że mimo wykonywania w tym samym czasie pracy na terenie Anglii i posiadania zawieszonyj działalności gospodarczej w Polsce, ubezpieczona obowiązana jest do odprowadzania składek do ZUS. W kontekście powyższych rozważań, zarzut ten okazał się jednak bezzasadny. Jak zostało bowiem wykazane, ubezpieczona nie wykazała, aby pracę na terenie Anglii rzeczywiście świadczyła. Same natomiast twierdzenia strony o świadczeniu pracy za granicą i otrzymywaniu z tego tytułu wynagrodzenia okazały się niewystarczające przy braku dowodów mogących takie twierdzenia w sposób niebudzący wątpliwości potwierdzić.

Zdaniem sądu apelacyjnego, w sprawie nie było podstaw stwierdzenia, że doszło do naruszenia przepisów rozporządzenia nr (...) z dnia 14 czerwca 1971 r.. Natomiast organ rentowy w oparciu o przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych kompetentny był stwierdzić, że ubezpieczona A. C. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom.

Mając na względzie przedstawioną ocenę prawną, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

SSA Beata Górską SSA Urszula Iwanowska SSO del. Gabriela Horodnicka

- Stelmaszczuk